

DEVELOPMENT ADMINISTRATION IN INDIA
(With Special Reference to Punjab) - II

Paper - II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

Note : The candidates are required to attempt *one* question each from Section A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E consisting of 10 short answer type questions carrying 4 marks each.

Section : A

1. Define Development Administration. Discuss its nature and importance. 15
2. Discuss the meaning and features of developing countries. 15

Section : B

3. What is social and economic planning? How has it helped in development of India? 15
4. Explain the objectives, organization and role of planning machinery in India at Union Government Level. 15

Section : C

5. What are department enterprises? Explain their merits and demerits. 15
6. Explain the role of public enterprises in the economic development of India. 15

Section : D

7. India is an example of socialist welfare state. Comment in detail. 15
8. Write a detailed essay on Scheduled Castes Welfare in India. 15

Section : E

9. Write brief notes on the following :
 - (i) Define Comparative Public Administration.
 - (ii) Two examples of developed countries.
 - (iii) Name the chairman of Planning Commission in India.
 - (iv) Organization of State Planning Commission.

- (v) Two features of Public Corporation.
- (vi) Role of National Development Council.
- (vii) Role of Bureau of Public Enterprises.
- (viii) Four challenges to public enterprises in India.
- (ix) Mahatma Gandhi's contribution in Scheduled Caste Welfare.
- (x) Role of National Commission for Women.

4×10=40

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ 10 ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ।

		ਭਾਗ : ਓ	
1.	ਵਿਕਾਸਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।		15
2.	ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸੋ।		15
		ਭਾਗ : ਅ	
3.	ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ਹੈ?		15
4.	ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਯੰਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਰੋਲ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।		15
		ਭਾਗ : ਏ	
5.	ਵਿਭਾਗੀ ਉੱਦਮ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।		15
6.	ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।		15
		ਭਾਗ : ਸ	
7.	'ਭਾਰਤ ਇਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।' ਕਥਨ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।		15
8.	ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਉਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।		15
		ਭਾਗ : ਹ	
9.	ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:		
(i)	ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।		
(ii)	ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।		
(iii)	ਭਾਰਤ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਨਾਂਮ ਦੱਸੋ।		
(iv)	ਰਾਜ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਆਯੋਗ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੱਸੋ।		
(v)	ਲੋਕ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।		
(vi)	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਾ ਰੋਲ।		
(vii)	ਲੋਕ ਉਦਮਾਂ ਦੇ ਬਿਉਰੇ ਦਾ ਰੋਲ।		
(viii)	ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਉਦਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਔਕੜਾਂ।		
(ix)	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਵਿਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ।		
(x)	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਆਯੋਗ ਦਾ ਰੋਲ।		

4×10=10